

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/23/2017
Identifikačné číslo spisu:	1108228125
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1108228125.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Mgr. Ing. M. Z., bývajúceho v U., 2/ VENUS PROJECT - Slovakia s.r.o., so sídlom v Limbachu, Limbová č. 3, IČO: 31342841, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18 C 151/2008, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2015 sp. zn. 5 Co 702/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. mája 2012 č.k. 18 C 151/2008-79 žalobu žalobcov 1/ a 2/ o náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu a nezákonného rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zamietol a po právnej stránke odôvodnil § 18, § 22 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a § 9, § 15, ods. 1 a § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júna 2015 sp. zn. 5 Co 702/2013 rozsudok súdu prvej inštancie, stotožniac sa s jeho skutkovými a právnymi závermi, potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.); rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 1/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Dovolateľ v rozsiahlej argumentácii namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je svojvoľné, tendenčné, formalistické, nepresvedčivé, nezrozumiteľné, neracionálne, arbitrárne, nepreskúmateľné, zmätočné a prekvapivé. Tvrdil, že odvolací súd mu znemožnil právo na spravodlivé súdne konanie tým, že mu neumožnil počas

jeho pobytu vo väzbe nahliadnutie do spisu a taktiež mu nedoručil vyjadrenie žalovanej k odvolaniu. Postupom oboch súdov došlo k odňatiu možnosti konať, keď vydali arbitrárne, nepresvedčivo odôvodnené rozsudky, na podklade nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia. Odvolací súd podľa dovolateľa sledoval len jednu líniu právnych názorov, ktorú prevzal z rozhodnutia súdu prvej inštancie v rozpore s princípom právnej istoty. Z týchto dôvodov žalobca 1/ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Dovolanie bolo podané 6. septembra 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydaní (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia.

7.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávnych noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní sa nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

9. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky tých rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie prípustné.

11. Dovolanie žalobcu 1/ by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

12. V dovolaní sa tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p.

12.1. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Obsah spisu nijako nenasvedčuje tomu, že by bolo dovolateľovi niektoré z týchto oprávnení odňaté.

12.2. Zo spisu vyplýva, že k odvolaniu žalobcu 1/ (č.l. 94 spisu) sa vyjadrila žalovaná (č.l. 103 spisu). Je pravdou, že odvolací súd vo veci samej rozhodol bez toho, aby žalobcovi 1/ bolo toto vyjadrenie doručené.

12.3. K dôsledkom procesného postupu súdu, v rámci ktorého nebolo odvolateľovi doručené vyjadrenie opačnej procesnej strany k jeho odvolaniu, senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, zaujal v minulosti svoje právne závery vo viacerých rozhodnutiach (vid' napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvej inštancie odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplyvala. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplyvala povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nebol povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ mal odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p. pristúpil k rozhodnutiu vo veci samej (vid' tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (vid' napríklad sp. zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

12.4. EŠLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel EŠLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

12.5. Z uvedeného rozsudku EŠLP vyplýva, že pri úvahe, či nedoručením vyjadrenia protistrany k odvolaniu bola alebo nebola odvolateľovi odňatá možnosť pred súdom konať, treba mať na zreteli podstatu a obsah vyjadrenia k odvolaniu. Predmetné rozhodnutie EŠLP totiž za zásah do práva na

spravodlivé konanie (č.l. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) považuje iba nedoručenie takého vyjadrenia protistrany, ktoré bolo formulované ako skutková a právna argumentácia.

12.6. Vzhľadom na to, že vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu 1/ nebolo v danom prípade formulované ako skutková a právna argumentácia, nemal za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. procesný postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol bez toho, aby toto vyjadrenie bolo doručené žalobcovi 1/.

12.7. Žalobca 1/ uvádza, že mu nebolo umožnené jeho právo nahliadnuť do spisu. Z obsahu spisu (č.l. 141) však vyplýva opak, keď odvolací súd dňa 20. novembra 2014 odpovedal na jeho sťažnosť a označil ju ako bezpredmetnú.

13. Dovolateľ tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tiež tým, že rozsudok je nedostatočne odôvodnený do tej miery, že je nepreskúmateľný. Treba tiež uviesť, že najvyšší súd už v minulosti dospel k záveru, že ak je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovanie jemu patriacich oprávnení; účastník vtedy nezostáva „procesne bezbranný“ (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015) a má naďalej plne zachované právo namietať túto nesprávnosť v opravnom prostriedku, pokiaľ je prípustný (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015, resp. 1 ECdo 10/2014).

13.1. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

14. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 42/1993, ako aj vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012.

15. Dovolateľ v dovolaní namieta aj to, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

15.1. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci bolo do 30. júna 2016 považované za relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktorý ale mohol byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní.

15.2. Do vyššie uvedeného dňa nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladalo (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by podľa § 238 O.s.p. zakladal prípustnosť dovolania.

16. Z niektorých vyjadrení dovolateľa v dovolaní vyplýva, že namieta aj nesprávnosť vyhodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania. K tomu dovolací súd uvádza, že podľa § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

17. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade podané dovolanie, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum; vzhľadom na to dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

19. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.